

2018-11-30

Till Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer Fi2018/04173/S2 och remissinstansens namn anges i ämnesraden på e-postmeddelandet

Remissvar avseende delar av betänkandet Brännheta skatter! Bör avfallsförbränning och utsläpp av kväveoxider från energiproduktion beskattas? (SOU 2017:83)

SveMin, branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige, representerar cirka 40 företag med 13 000 anställda inom produktion, prospektering och teknik. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav gruvorna huvudsakligen är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

SveMin har tagit del av Brännheta skatter! Bör avfallsförbränning och utsläpp av kväveoxider från energiproduktion beskattas? (SOU 2017:83) och tackar för möjligheten att lämna synpunkter. Följande remissvar har skrivits i samverkan med medlemsföretagen. Synpunkterna framförs för den svenska gruv-, mineral-, kalk-, cement- och metallproducentbranschens räkning, i löpande text "gruv- och mineralbranschen".

Sammanfattande synpunkter - SveMin anser att:

- Gruv- och mineralbranschens absoluta ambition är att vara en del av lösningen och vara en del av den cirkulära ekonomin
- Den föreslagna avfallsförbränningsskatten är inte rätt styrmedel för att komma vidare i arbetet mot mer resurseffektivitet, då den snarare motverkar en cirkulär ekonomi
- Gruv- och mineralbranschen bejakar utvecklingen mot en cirkulär ekonomi där minskad fossil energianvändning och ökad materialåtervinning spelar en viktig roll
- Så som förslaget på en avfallsförbränningsskatt är utformat skulle en sådan skatt träffa flera företag inom gruv- och mineralindustrin såsom exempelvis Cementas, Nordkalks och SMA Minerals verksamheter, och riskerar även att träffa Bolidens metallåtervinning, trots att ingen av dessa verksamheter nyttjar avfall på ett sätt som kan jämföras med traditionell avfallsförbränning
- Gruv- och mineralbranschen strävar att minimera påverkan på människa och miljö
- Ett införande av en avfallsförbränningsskatt som träffar gruv- och mineralbranschen medför betydande kostnadsökningar, försämrad konkurrenskraft samt negativa miljöeffekter
- Skulle regeringen trots utredningens tydliga rekommendation välja att gå vidare med en skatt på avfall som förbränns anser SveMin att det är viktigt att tillse att gruv- och mineralbranschens anläggningar undantas. Praktiskt kan detta ske genom ett generellt undantag för samförbränningsanläggningar. Bolidens metallåtervinningsanläggningar bedöms inte klassas som varken avfallsförbränningsanläggningar eller samförbränningsanläggningar och vi utgår därför ifrån att anläggningarna undantas om en skatt på avfall som förbränns införs.
- SveMin anser att det finns övervägande skäl för att samförbränningsanläggningar bör undantas från en skatt på förbränning av avfall samt att ett sådant undantag är i linje med EU:s statsstödsregler. Vidare anser SveMin att metallåtervinning (såsom Bolidens anläggningar i Rönnskär och Bergsöe) inte innefattas av en sådan skatt.

Gruv- och mineralindustrins absoluta ambition är att vara en del av lösningen och vara en del av den cirkulära ekonomin. För att välbefindandet i världen ska kunna fortsätta krävs metaller och mineral. Eftersom världens befolkning ständigt ökar och allt fler får en högre levnadsstandard, krävs både ökad återvinning i samhället och ett fortsatt betydande tillskott av primära resurser, och således gruv- och mineralbrytning. Sverige har idag en världsledande roll som hållbar råvaruproducent med både lägre emissioner och mindre miljöpåverkan än jämförbara länder. Gruv- och mineralindustrins absoluta ambition är att ställa om till fossilfritt samt att vara en del av den cirkulära ekonomin. Gruv- och mineralbranschen har utvecklat en färdplan för hur klimatneutralitet ska nås 2045, och investeringar för att minska miljöpåverkan, höja effektivitet samt uppnå en mer cirkulär ekonomi görs kontinuerligt inom varje bolag i branschen.

Den föreslagna avfallsförbränningskatten är inte rätt styrmedel för att komma vidare i arbetet mot mer resurseffektivitet, då den snarare motverkar en cirkulär ekonomi. Svemin stödjer utredningens förslag om att ingen skatt bör införas på avfall som förbränns. Utredningen pekar på att en skatt på avfall som förbränns inte utgör något ekonomiskt incitament för de aktörer som har rådighet över produkters design och avfallets uppkomst. Istället slår den hårt mot återvinning av metaller från elektronikskrot, där plast som är sammangjuten med metallen förbränns i materialåtervinningsprocessen. Den slår också mot cementindustrins klimatambitioner att minska användningen av jungfruligt kol.

Gruv- och mineralbranschen bejaktar utvecklingen mot en cirkulär ekonomi där minskad fossil energianvändning och ökad materialåtervinning spelar en viktig roll.

Boliden är bland de främsta i världen inom återvinning av elektronik från uttjänta telefoner och datorer samt en av Europas största återvinnare av bilbatterier. En omfattande investering i ny teknik gjordes 2012 och smältverkets årliga kapacitet för återvinning av elektriska och elektroniska produkter är idag 120 000 ton. Genom Bolidens anläggning i Rönnskär kan Sverige ta ansvar för hantering av det ökande e-avfallet som hanteras i vårt samhälle. Plasten och metallerna är integrerade t.ex. i kretskort där tunna ledningar av metall gjutits in i tunna skikt av plast. Plasten alstrar mycket värme och energi som gör att anläggningen inte behöver tillföra något bränsle för den metallurgiska processen.

Vid cementproduktion krävs bränslen med högt energiinnehåll, vilket gör att bränslealternativen är begränsade. Tidigare förbrändes jungfruligt kol i stor utsträckning. För att minska företagets klimat- och miljöpåverkan arbetar Cementa aktivt med att ersätta råvaror och fossila bränslen med restprodukter bl.a. avfall. Av produktionstekniska skäl kan endast väl sorterade och behandlade avfallsfraktioner nyttjas som ersättningsbränsle för kol. Cementa förbränner cirka 200 kton avfall årligen. Detta innebär att Cementa har kunnat fasa ut användandet av cirka 4000 TJ/år jungfruligt kol och klimateffekten av detta är reducerade utsläpp om cirka 450 000 ton CO₂/år vilket motsvarar 20 % av Cementas totala utsläpp.

Flera andra av gruv- och mineralbranschens företag, såsom exempelvis Nordkalk och SMA mineral, har idag ersatt delar av fossilbaserat bränsle med avfall. Exempelvis används returoiljor vilket innebär att olja återanvänds. Införandet av en skatt på avfallsförbränning riskerar att hämma ytterligare omställning från fossilt bränsle till återvunnet bränsle och avfall (som inte kan utsorteras ytterligare) i branschen, vilket har negativ påverkan på övergången mot en cirkulär ekonomi.

Så som förslaget på en avfallsförbränningskatt är utformat skulle en sådan skatt träffa fler av företagen i gruv- och mineralbranschen, trots att dessa verksamheter nyttjar avfall på ett sätt som inte kan jämföras med traditionell avfallsförbränning.

Cementas bränsle består av sekundäravfall, utsorterade fraktioner som med dagens teknik och design inte låter sig materialåtervinnas. Därmed nyttiggörs avfallsfraktioner i en högre grad än om de gått till sedvanlig avfallsförbränning. En förbränning i en cementugn innebär även att de askor som

bildas automatiskt omhändertas och blir en del av produkten. Detta är positivt både ur resurseffektivitetssynpunkt och eftersom deponering av avfall behöver undvikas i största utsträckning för att uppnå regeringens och riksdagens miljö- och klimatmål.

Boliden återvinner elektriska och elektroniska produkter genom att dessa tillförs som råvara för metallframställning där ädelmetaller som guld och silver, och basmetaller som koppar, återvinns. Elektriska och elektroniska produkter är för Boliden en integrerad råvara och genom kaldoteknik är Boliden unika i Europa att hantera s.k. lågvärdigt råvara i sina metallurgiska processer. Det lågvärdiga råvaran har ett lägre metallinnehåll och innehåller en stor andel plast, ex i kretskort. Plasten alstrar mycket värme och anläggningen reducerar på så sätt sina utsläpp och av överskottsenergin produceras el och fjärrvärme. Detta är ett energismart sätt att hantera och effektivisera processen. Tekniken gör det möjligt att återvinna metaller även ur lågvärdigt råvara. Därigenom undviks också deponering av metallinnehållande plastfraktioner eller separat förbränning vid andra anläggningar i övriga delar av världen som inte använder samma utvecklade teknik för säker hantering av farliga ämnen.

Gruv- och mineralbranschen strävar att minimera påverkan på människa och miljö. Varje anläggning för återvinning eller användning av alternativa bränslen kräver tillstånd och genomgår en omfattande tillståndsprövning. Därutöver följs det upp via egenkontrollprogram och med fokus på låg miljöpåverkan och säker hantering av farliga ämnen.

Ett införande av en avfallsförbränningskatt som träffar gruv- och mineralbranschen medför betydande kostnadsökningar, försämrad konkurrenskraft samt negativa miljöeffekter. Sådana kostnadsökningar riskerar att göra det olönsamt att återvinna metall ur lågvärdig råvara (Boliden), med risken att det inte återvinns alternativt hamnar på andra anläggningar i övriga delar av världen som inte använder samma utvecklade teknik för säker hantering av farliga ämnen. Ökade kostnader för att använda sekundäravfall i cementproduktion riskerar att medföra att Cementa får det svårt att bibehålla och fortsätta sitt målmedvetna arbete med att fasa ut jungfruligt kol i produktionen, liksom för andra företag i gruv- och mineralbranschen att använda jungfruliga fossila bränslen. Detta står i stark kontrast till gruv- och mineralbranschens samt regeringens ambitioner på klimatområdet.

Skulle regeringen trots utredningens tydliga rekommendation välja att gå vidare med en skatt på avfall som förbränns anser SveMin att det är viktigt att tillse att gruv- och mineralbranschens anläggningar undantas. Praktiskt kan detta ske genom ett generellt undantag för samförbränningsanläggningar. Bolidens metallåtervinningsanläggningar bedöms inte klassas som varken avfallsförbränningsanläggningar eller samförbränningsanläggningar och vi utgår därför ifrån att anläggningarna undantas om en skatt på avfall som förbränns införs. Utredningen uttrycker att ett undantag för vissa typer av anläggningar t.ex. samförbränningsanläggningar kan betraktas som otillåtet statsstöd enligt gällande EU-regelverk. Utredningen föreslår att en skatt på avfall som förbränns ska omfatta samtliga typer av aktörer inom lagarnas tillämpningsområde. SveMin delar inte utredningens bedömning att ett undantag från en avfallsförbränningskatt för exempelvis samförbränningsanläggningar skulle strida emot EU:s statsstödsregler. Istället visar legala utredningar som Cementa och Boliden låtit göra att det skulle gå att undanta anläggningarna på flera olika sätt. Boliden lyfter exempelvis att undantag kan göras för industriella förbränningsanläggningar där rökgaserna används direkt i processen eller anläggningar i vilken förbränningen avser en del av råvaran i en materialåtervinningsprocess. Bolidens primära värdeskapande i processerna är att återvinna metaller, och till skillnad från sam- och avfallsförbränningsanläggningar betalar Boliden för sin råvara in i dessa processer snarare än att få betalt. Vidare visar Cementas utredning på att ett undantag för samförbränningsanläggningar från en avfallsförbränningskatt inte skulle innebära en selektiv fördel och därmed vore i linje med EU:s statsstödsregler. Samförbränningsanläggningars resurs- och utsläppseffektiva avfallsförbränning innebär att samförbränningsanläggningar inte befinner sig i en

situation som är jämförbar med andra förbränningsanläggningar eller industrier. Vidare riskerar avfallsförbränningskatten att gå tvärtemot det resurs- och climateffektiva arbetet som anläggningar som Cementa, Boliden, Nordkalk och SMA Mineral bedriver. Regeringens utredning konstaterar att konkurrensutsatta anläggningar inte kan överföra ökade skattekostnader på sina kunder eller konsumenter utan måste absorbera kostnaderna. En skatt på avfall som förbränns skulle få särskilt negativa konsekvenser för globalt konkurrensutsatta anläggningar inom gruv- och mineralindustrin, vilket motiverar undantag.

SveMin anser att det finns övervägande skäl för att gruv- och mineralbranschens anläggningar bör undantas från en skatt på förbränning av avfall, exempelvis genom undantag för samförbränningsanläggningar, och att ett sådant undantag är i linje med EU:s statsstödsregler. Bolidens metallåtervinningsanläggningar bedöms inte klassas som varken avfallsförbränningsanläggningar eller samförbränningsanläggningar och vi utgår därför ifrån att anläggningarna undantas om en skatt på avfall som förbränns införs.

Stockholm dag som ovan

SveMin

Per Ahl
vd